

ĎÁBLÍK

Elektronický zpravodaj pro členy a přátele Cally • Číslo 259 • Vychází 28. srpna 2025

Milí čtenáři,

zatímco vloni jsem v úvodníku popisoval dovolenou v Dánsku a v úvodníku navrhoval, že bychom se tam v leccems mohli environmentálně inspirovat, letos jsme o prázdninách zamířili na Balkán. Nebudu zastírat, že mám ten poloostrov rád, takže letošní trasa Budapešť – Bělehrad – Skopje – Ochrid – Tirana mě vyloženě nadchla. Nejvíce času jsme strávili v Makedonii, jejíž nový přívlastek v oficiálním názvu státu místní obyvatelstvo ostentativně ignoruje. Jenom s tou inspirací, jak už patrně tušíte, to letos bude složitější. Ačkoli i Balkán se mění.

První letošní postřeh se týká odpadového hospodářství. Všudypřítomné odpadky, často volně umístované kamkoli do přírody, se sice prozatím zlikvidovat nepodařilo. Už i v takové Makedonii ovšem začínají tušit, že by se mělo něco dělat. A začali pěkně zostra – propagační kampaní. Díky různým poutačům a plakátům jsme se dozvěděli, že máme třídit a recyklovat a že je to důležité pro budoucnost našich dětí. Praktická realizace však zatím pokulhává, což se projevuje především akutním nedostatkem až úplnou absencí kontejnerů na tříděný odpad.

Leccos se ovšem na Balkáně pomalu a nezadržitelně zlepšuje, příkladmo výstavba cyklostezek, bikesharing nebo vytváření pěších zón ve městech, ba dokonce i chování řidičů. Může se vám třeba klidně stát, že ochridský taxikář dá přednost cyklistovi, aniž by zaklel, nebo vám jeho tiranský kolega vysvětlí, kudy na autobus. Naopak územní plánování funguje nepřekvapivě ještě hůř než u nás, soudě podle roztroušených budov, jež rostou bez ladu a skladu všude možně i nemožně.

Z čeho bychom si ovšem příklad opravdu vzít mohli, je zeleninový trh v Ochridu. Jde o zastřešenou tržnici v centru města, kam každé ráno navezou pěstitelé a chovatelé z okolí svoje produkty od ovoce a zeleniny, přes vajíčka a med až po ořechy, rýži, bylinky nebo koření. Chutná to úžasně, je to levné a přísně lokální. Ten trh mi chybí už teď.

Na Balkán jsme ale vždycky jezdili hlavně kvůli horám a ty ani tentokrát nezklamaly. Šar Planina, dosud vypásaná velkými ovčími stády, která hlídají obří šarplaninci, místní ovčáčí psi. A Galičica mezi Ochridským a Prespanským jezerem, kde se už naopak skoro nepase, neboť místní zjistili, že jednodušší, než chovat ovce, je taxikářit u jezera. A protože Balkánci – pokud možno – na hory téměř nevyráží, můžete se kochat dalekými výhledy v takřka liduprázdných pohořích.

Jako trpkou třešinku na závěr jsme si dali tiranský Bunk'Art, muzeum Hodžovy komunistické diktatury, které nám připomnělo, že svoboda a demokracie nejsou samozřejmé. Vozit tam některé naše spoluobčany nebo politiky na exkurze by byl bezpochyby záslužný počín. Tak zase někdy na Balkáně!

Jiří Řehounek

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

Případů zabíjení vzácných dravců opět přibývá	str. 4-6
Anketa Strom roku odstartovala	str. 12-13
Pozvánky na akce	str. 21-26

Krajský úřad zastavil nevhodný developerský záměr v CHKO Šumava

Krajský úřad Jihočeského kraje v červenci definitivně zastavil nevhodný developerský záměr "Rekreační park Kovářov" v CHKO Šumava.

Záměr, který počítal s výstavbou apartmánových domů a hotelů (95 objektů s 549 lůžky, zábor 25,4 ha půdy), byl i po druhém přepracování shledán nevhodným kvůli významným negativním dopadům na životní prostředí a krajinu. Podle hodnocení EIA by záměr způsobil významné zhoršení stavu životního prostředí, zejména kvůli zvýšenému přísunu fosforu do vodní nádrže Lipno, narušení krajinného rázu a biotopů chráněných druhů a značnému záboru nejhodnotnějších půd.

V oblasti Lipenska žije přibližně 10 tisíc stálých obyvatel a již nyní je zde k dispozici zhruba 16 tisíc rekreačních lůžek. Výstavba zde posledních 10 let nepolevuje. Podle odhadů spolku Lipensko pro život by dalších až 35 aktuálních záměrů mohlo přinést až 9 tisíc nových lůžek a zabrat až 250 hektarů dosud volné krajiny. Toto číslo zdaleka nevyčerpává veškerý potenciál zastavitelných ploch vymezených v územních plánech.

„Podařilo se zastavit jeden ze záměrů, který by měl devastující dopad na krajinu a životní prostředí v oblasti Lipenska,“ říká Vladislav Smolka, předseda spolku ŠumavaNeNaProdej. „Toto rozhodnutí je významným úspěchem pro ochranu přírody a krajiny v oblasti Šumavy. Jsme rádi, že se s podstatou našich připomínek krajský úřad ztotožnil.“

Záměr sice počítal s výstavbou lokální čistírny odpadních vod, ta by však nezabránila zvýšení vnosu čistého fosforu do jezera o 83 kg ročně. Problémem je, že koncentrace celkového fosforu ve vodní nádrži Lipno již nyní převyšují hodnotu požadovanou pro dosažení dobrého ekologického stavu více než dvojnásobně, přičemž hlavním zdrojem jsou odpadní vody. Ačkoli moderní čistírenské technologie, jako např. membránové, by mohly dosáhnout nižších koncentrací fosforu, nejsou z důvodu vyšší pořizovací ceny zatím v oblasti Lipenska vůbec využívány.

Dotčené území zahrnuje vysoce hodnotnou zemědělskou půdu, konkrétně louky s bohatou biodiverzitou. Při biologických průzkumech zde byly zjištěny stovky druhů rostlin, hmyzu, obojživelníků, plazů a ptáků, mnohé z nich zvláště chráněné. Většina zjištěných druhů je vázána na stávající luční biotopy, které by realizací záměru byly významně narušeny nebo dokonce zničeny.

„Dlouhodobě upozorňujeme, že pokračující zástavba na Kovářovském poloostrově, ale i na celém Lipensku má negativní vliv na biodiverzitu. Zatímco kovářovské tokaniště tetřívků už nenávratně zmizelo,

další ohrožené druhy na levém břehu Lipna stále žijí. Zachovejme pro ně zbývající kousky přírody i do budoucna," říká biolog Jiří Řehounek ze spolku Calla.

Krajský úřad ve svém rozhodnutí zdůraznil význam kumulativních negativních vlivů v kombinaci s dalšími záměry v oblasti (zejména Vision Lipno), které by vedly k celkové proměně charakteru krajiny z dosud nezastavěné, extenzivně obhospodařované, na silně zalidněné, (sub)urbanizované území.

„Rozhodnutí Krajského úřadu se opírá především o posouzení kumulativních vlivů. Přitom územní plány obcí na Lipensku umožňují nadměrnou rekreační výstavbu, a proto je nutné je novelizovat. Pokud by se tento stavební trend nezastavil, hrozí reálné nebezpečí, že oblast ztratí svou atraktivitu a dostane se do pastí overturismu.“ prohlásila Pavla Setničková, předsedkyně spolku Lipensko pro život. *„Chceme tomuto scénáři předejít, a proto jsme spustili novou petici s názvem Za udržitelný rozvoj a regulaci developerské výstavby na Lipensku.“*

Tisková zpráva spolků Lipensko pro život, ŠumavaNeNaProdej a Cally

Ohrožené samotářské včele svědčí mozaikové sečení českobudějovických trávníků

Extenzivně sečené městské trávníky se již staly trvalou součástí Českých Budějovic. Po celou sezónu na nich kvetou byliny a nabízejí potravu opylovačům, včetně ohrožené samotářské včely jménem pískorypka chrastavcová.

„Samotářské včely patří v naší přírodě k nejohroženějším skupinám organismů. Velice důležité jsou pro ně druhově rozmanité trávníky, protože mnoho druhů vyhledává pouze květy určitého druhu. Příkladem může být právě pískorypka chrastavcová, která hledá potravu na chrastavcích. Díky mozaikovému sečení se s ní v Českých Budějovicích můžeme

setkat i v centru města,” uvádí entomolog Michal Perlík z Biologického centra AV ČR, který se specializuje na samotářské včely a podílí se na monitoringu kvetoucích trávníků.

Samičky pískorypky chrastavcové jsou velké asi 15 mm a zpravidla mají na zadečku nápadnou černo-červenou kresbu, zatímco samečkové bývají o něco menší a méně nápadně zbarvené. Na obnažených místech staví samice v půdě hnízdo, které však nemůže hlídat před svými hnízdními parazity, když sbírá pyl z chrastavců. Proto preferuje hnízdiště blízko porostu živých rostlin, obvykle vzdálené nižší desítky metrů. V hnízdech úspěšných samic bývá kolem deseti komůrek s larvami, což je na hmyz poměrně nízké číslo. Jde o teplomilný a suchomilný druh, který se dříve vyskytoval po celé České republice.

„Úbytek pískorypky chrastavcové patrně souvisí s ústupem tradičního obhospodařování luk, které se sečou v jednom termínu. Pískorypky tak ztrácejí potravní zdroj, na kterém jsou závislé. Mozaikově sečené trávníky ve městech se stávají důležitým útočištěm nejen pro ně, ale i pro celou plejádu dalších ohrožených, ale i běžných druhů samotářských včel a dalšího hmyzu,” vysvětluje entomolog Jiří Řehounek, který ve spolku Calla koordinuje monitoring kvetoucích trávníků v Českých Budějovicích.

S pískorypkou chrastavcovou se biologové v Českých Budějovicích nejčastěji setkávají na trávnících mezi výstavištěm a Vltavou, kde jsou chrastavce rolní častější a vznikla tam vůbec první mozaikově sečená plocha ve městě. Tyto kriticky ohrožené včely se však objevují i v jiných částech města.

„Pískorypkám a dalším opylovačům může pomoci téměř každý. Stačí třeba pečovat o zahradu tak, aby na ní stále něco kvetlo nebo sekat trávníky mozaikově. Kdo zahradu nemá, může nechat rozkvést třeba svůj balkón a dát na něj hmyzí hotel,“ vypočítává Michal Perlík.

Jen v loňském roce zaznamenali biologové během monitoringu budějovických trávníků ve dvou termínech 68 druhů a 1242 jedinců ze skupiny žahadlových blanokřídlých (včely, vosy, kutilky, zlatěnky a další skupiny). Z toho šest druhů řadíme do tzv. červeného seznamu ohrožených druhů. Od roku 2020, kdy mozaikové sečení budějovických trávníků probíhá, na nich bylo nalezeno už 19 druhů z červeného seznamu.

„Každoroční srovnávání kvetoucích trávníků s plochami sečenými několikrát ročně nakrátko také ukazuje, že extenzivně sečené plochy hostí mnohem větší množství hmyzích druhů i jedinců, než krátce strížené, tedy normálně sečené trávníky. Mozaikové sečení trávníků prostě prokazatelně pomáhá včelám nebo motýlům. A jako bonus můžeme brát, že kvetoucí a bzučící trávníky jsou prostě hezčí,“ uzavírá Jiří Řehounek.

Další informace: Publikace „Ochrana motýlů v zahradě, ve městě a v krajině“:

http://www.calla.cz/data/hl_stranka/ostatni/brozura_motyli_web.pdf

Jiří Řehounek

Případů zabíjení vzácných dravců opět přibývá. Policie hledá svědky

Kriminální policie se na několika místech v ČR aktuálně zabývá případy nelegálního zabíjení volně žijících živočichů. Mezi oběťmi jsou i chránění orli mořští, luňáci červení nebo kriticky ohrožený orel královský. Na případech spolupracuje psí jednotka České společnosti ornitologické (ČSO), která se jako jediná v ČR specializuje na vyhledávání otrávených návnad a živočichů za pomoci dvou speciálně vycvičených psů. Kriminalisté případy vyšetřují jako trestný čin a žádají veřejnost, aby poskytla svědectví na telefonním čísle 158, pokud má jakékoli informace o otravách volně žijících živočichů.

Od minulého týdne se jihomoravští kriminalisté zabývají případem otravy několika zvířat v okrese Brno-venkov. Mrtvého luňáka červeného ohlásila kolemjdoucí žena psovodce psí jednotky ČSO Kláře Hlubocké, která se psy ihned vyrazila na místo nálezů. „Při prohledávání okolí objevili psi další dva mrtvé luňáky červené, kunu a také otrávenou návnadu,“ popisuje Hlubocká. „Vzhledem k velkému počtu uhynulých zvířat na jednom místě jsem pojala podezření na otravu nebezpečným jedem karbofuranem, což následně potvrdily rychlotesty, které jsem

provedla přímo v terénu. Případ jsem následně předala policii. Předpokládáme, že stejný pachatel má na svědomí i otravu motáka pochopa, který byl nalezen ani ne o týden dříve zhruba dva kilometry od tohoto místa,“ vysvětluje Hlubocká.

Psí jednotka ČSO od začátku roku řeší bohužel velké množství případů otrávených zvířat po celé republice. „Začátkem února někdo zabil krkavce velkého na Královéhradecku, v březnu se u Brtnice na Jihlavsku potvrdila otrava karbofuranem u orla mořského a luňáka červeného a traviči řádili i na Nymbursku, kde někdo otrávil dva luňáky červené s vysílačkami a jednu káni lesní. Ta díky včasné pomoci přežila a byla vypuštěna zpět do přírody,“ popisuje jednotlivé případy Hlubocká.

„U dalšího případu jsme asistovali během dubna na Břeclavsku. Za oběť travičům tu padli dva orli mořští, dvě káně lesní a luňák červený. Dva případy otrav máme také na Třebíčsku. V dubnu tam někdo otrávil káni lesní a v květnu vránu šedou – v obou případech šlo o otravu karbofuranem. Na Jesenicku někdo otrávil v květnu dva krkavce velké, na Strakonicku luňáka červeného a na Tábořsku zabili traviči hned tři chráněné živočichy – luňáka červeného, volavku popelavou a vydru říční.“ dodává Hlubocká.

Otřesný případ travičství vyšetřují kriminalisté také u Nasavrk na Chrudimsku. „Travič zde v květnu zabil celou rodinu orlů mořských – dva dospělé a jejich mládě. Jednalo se o jediný známý hnízdící pár v celé CHKO Železné hory,“ informuje Hlubocká.

Od půlky května se kriminalisté zabývají také případem několika uhynulých zvířat v obci Klučenice na Příbramsku. „Na louce byla nalezena tři uhynulá zvířata – konkrétně šlo o lišku obecnou, káni lesní a orla mořského. Také zde se potvrdilo podezření na otravu karbofuranem,“ říká Hlubocká.

Na Příbramsku se přitom nejedná o jediný případ. „Už od dubna zde řešíme otravu orla mořského – i tentokrát prověrujeme, zda traviči použili nebezpečný karbofuran,“ dodává Hlubocká.

„Nejvíce otrávených zvířat zatím evidujeme na Jindřichohradecku. Od února byli během několika týdnů nalezeni dva uhynulí krkavci velcí, dvě káně lesní, orel mořský, luňák červený, čtyři lišky a kuna skalní. U všech obětí se potvrdila otrava karbofuranem,“ sděluje Hlubocká.

Koncem března informovali pelhřimovští kriminalisté Kláru Hlubockou o případu orla mořského otráveného karbofuranem. „Ten byl nalezen na dětském hřišti, kde mohly přijít do styku s kadaverem malé děti. To je velmi nebezpečné, jelikož v případě použití karbofuranu je prudce jedovatá nejen samotná návnada, ale také uhynulá zvířata, která ji pozřou. Velmi lehce tak mohlo dojít k neštěstí,“ varuje Hlubocká.

Karbofuran je pro svoji přílišnou jedovatost od roku 2008 zakázán v celé EU. Trestným činem je i jeho samotné držení. „K usmrcení všeho živého stačí jen pár kapek tohoto nervového jedu a nebezpečné jsou i jeho výpary. V ohrožení tak jsou nejen volně žijící zvířata, ale například i psi na vycházce či děti,“ upozorňuje Hlubocká. Otravy psů karbofuranem nejsou bohužel nijak vzácné, např. loni se po pozření návnady otrávil fenka německého ovčáka a v roce 2019 zahynulo čtyřměsíční štěně border kolie.

Kromě trávení dravců se policie potýká také s jejich nelegálními zástřely i chytáním do pastí. Také k těmto případům vyjíždí Hlubocká se psy. „V únoru nám rakouští kolegové nahlásili podezření

na nelegální zabítí kriticky ohroženého orla královského na Znojemsku. Toho se podařilo dohledat díky GPS/GSM lokátoru, který měl na zádech. Při pitvě byly nalezeny broky, orla tak někdo úmyslně zastřelil," vypráví Hlubocká. „Podezření na zastřelení jsme měli také u dvou kání lesních na Nymbursku. To se ale neprokázalo a momentálně pracujeme s verzí, že dravci uhynuli v důsledku zranění způsobených nastraženou pastí," říká Hlubocká, která se ve své práci setkává také s úmyslným ničením hnízd dravců – naposledy minulý týden na Jičínsku, kde neznámý pachatel zlikvidoval hnízdo vzácných motáků lužních se čtyřmi mláděty a podezření na úmyslné zničení hnízda orlů mořských vyšetřují od března také kriminalisté Na Vysočině u obce Pikárec a na Příbramsku. „I v tomto případě se jedná o trestnou činnost, konkrétně neoprávněné nakládání s chráněnými živočichy. Proto je potřeba hlásit policii i takovéto případy. Nebudme vůči nelegálnímu zabíjení zvířat lhostejní, případů je opravdu hodně, toto je jen námi prověřená „špička ledovce“. Bez zapojení a pomoci veřejnosti budou pachatelé ve své činnosti pokračovat. Mějte oči otevřené, buďte všímaví a nebojte se podezřelé nálezy nebo chování osob ohlásit," vyzývá Zdeněk Vermouzek, ředitel ČSO.

K objasnění případů by mohli policii pomoci svědci, kteří si v místech nálezu všimli návnady, nebo mají informace, které by mohly vést k dopadení pachatele. Pokud máte jakékoli informace, kontaktujte psí jednotku ČSO na čísle 606 412 422 nebo Policii ČR na lince 158.

Kriminalisté kvalifikují případy jako trestné činy týrání zvířat, pytláctví a neoprávněné nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy. Pachatelům může za tyto činy hrozit i několik let za mřížemi. V minulosti se podařilo s přispěním psí jednotky usvědčit a odsoudit za trávení volně žijících živočichů již tři pachatele. Prvním odsouzeným se stal v roce 2021 rybníkář ze Strakonicka, který dostal podmíněný trest 2,5 roku. Druhý travič – myslivec a chovatel drůbeže a holubů z Břeclavska – odešel od soudu v roce 2022 s tříletým podmíněným trestem. Naposledy byl v roce 2024 odsouzen myslivec a chovatel loveckých psů a ryb z Příbramska, kterému byl vyměřen dvouletý podmíněný trest a pokuta 250 tisíc korun.

Psí jednotku ČSO tvoří psovodka Klára Hlubocká s retrívry Vikym a Irbis, kteří jsou jako jediní v ČR speciálně vycvičení na hledání otrávených návnad a jejich zvířecích obětí. Hlubocká navštěvuje se psy důležitá místa výskytu dravců, případně místa dřívějšího trávení. Kromě toho vyjíždí k případům na žádost policie či dalších institucí, ale i na ohlášení občanů a k případům, které jí ohlásí speciálně vyškolení terénní spolupracovníci.

Od roku 2017, kdy existuje psí jednotka, ČSO zdokumentovala a předala policii na 190 případů, jejichž oběťmi se stalo přes 600 zvířat. Letos už počet otrávených zvířat překonal číslo za celý minulý rok. „Od začátku roku jsme s Policií ČR asistovali u 24 případů, při kterých bylo nalezeno 55 otrávených ptáků a 16 savců. 14 ptáků bylo nelegálně zastřeleno, chyceno do pasti nebo jinak zabito. Velká část obětí patří ke kriticky ohroženým a zákonem chráněným druhům. K těm letos přibyl bohužel i vlk obecný, i proto jsme navázali dlouhodobou spolupráci se Správou NP České Švýcarsko, kde byl jeden z otrávených vlků nalezen," říká Hlubocká. O dalším případě čtyř otrávených vlků informovala AOPK ČR.

Tisková zpráva ČSO, foto Klára Hlubocká

Povolení geologických průzkumů čelí žalobám obcí

Obce již ze všech čtyř lokalit ohrožených možným umístěním hlubinného úložiště vysoce radioaktivních odpadů žalují povolení Ministerstva životního prostředí. Nechtějí, aby na jejich území státní Správa úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO) prováděla vrty a další geologické práce. Po samosprávách z lokalit Březový potok z Pošumaví a Janoch od Temelína, které

dostaly povolení jako první, podaly žaloby i obce z Vysočiny a to z lokalit Hrádek z Jihlavska a naposledy nyní i z Horky z Třebíčska.

V žalobách namítají především, že ministerstvo při stanovení průzkumných území pro geologické práce nedostatečně zvažilo veřejné zájmy na ochraně vody, přírody i krajiny, možnosti udržitelného rozvoje dotčených obcí i pro další generace, ale žalují také nedostatečnou ochranu vlastnických práv. Důvodem pro tyto právní kroky je rovněž fakt, že jak ministerstvo, tak SÚRAO odmítly obcím poskytnout připravené projekty geologických prací. Ty tak v průběhu povolování vůbec nemohly ovlivnit potřebné podrobnosti plánovaných prací. Zvláště, když k nim patří i hluboké geologické vrty s reálnými negativními dopady do života blízkých obcí.

Mezi žalobními důvody samosprávy zmiňují i nedostatečně určený cíl prací. Urychlené schování nebezpečných odpadů pod zem nemusí být z dlouhodobého hlediska tím nejbezpečnějším, ale také ekonomickým řešením. Na druhou stranu zájmem České geologické služby jako příspěvkové organizace Ministerstva životního prostředí je podílet se na základě uzavřených smluv se SÚRAO na hodnocení výsledků naplánovaných geologických prací. Obce proto kritizují i podjatost rozhodování ministerstva v této věci.

Již vloni pak spolek Zdravý domov Vysočina s podporou obcí z lokality Horka a nyní také Platformy proti hlubinnému úložišti podal stížnost k výboru mezinárodní Aarhuské úmluvy z důvodu nedostatečných práv veřejnosti při rozhodování o úložišti, což je v rozporu s mezinárodními závazky.

„Všechny lokality podaly žaloby proti povolení geologických průzkumů. Nebyly jsme seznámeni s projekty geologických prací, SÚRAO bedlivě tajilo i konkrétní pozemky, kde by geologické vrty měly probíhat. Takto si rozhodně nepředstavujeme transparentní postup. A stále je z procesu zcela odstraněna široká veřejnost! Rychlé schování vysoce radioaktivních odpadů pod zem není podle obcí ani bezpečné, ani ekonomicky výhodné řešení. Už nyní se bavíme o navýšení z původních 111 miliard na 270 miliard korun a více,“ říká Zdeněk Souček, mluvčí Platformy proti úložišti a starosta obce Rudíkov z lokality Horka.

Tisková zpráva Platformy proti hlubinnému úložišti

Reaktor na každém kroku, kam ale uklidit odpad?

Že máme dvě jaderné elektrárny, a to na jihu Moravy i jihu Čech, ví v téhle zemi dozajista úplně každý. Také informace, že se vláda rozhodla postavit nové reaktory v Dukovanech, tedy tam co štěpí uran ty stávající a objednala si je u Korejců, patrně minula málokoho. A pokud na nich finančně nevykrvácí státní pokladna, možná se rozšíří i jaderná elektrárna v Temelíně. Jenže tím to nemá končit. Jaderný průmysl se rozhodl sklidit plody své dlouholeté propagace, v důsledku níž naši spoluobčané nejvíce v celé Evropské unii věří v pozitivní dopady využití atomu v energetice, a začal chystat plány, jak osvětit novými reaktory i další kraje.

V tom Ústeckém nedaleko Kadaně a Chomutova, na místě dosluhující uhelné elektrárny Tušimice už začalo povolování. Zahájený proces posuzování vlivů na životní prostředí ukázal, že energetická firma ČEZ se vůbec nedrží při zemi a třetí česká jaderná elektrárna by s 1 500 MW mohla mít jen o čtvrtinu menší výkon, než má Temelín a skoro stejně jako měly donedávna Dukovany.

Ačkoliv v tomto případě má jít o takzvané reaktory modulární, nebudou malé, naopak těm dukovanským budou výkonově velmi podobné. Označované jsou jako SMR, pod čímž si dost lidí stále představuje jakési malinké atomové reaktůrky, které doveze kamion a když palivo vyhoří, zase je vcelku odveze a vymění za nové. Tak pro ty bude překvapení, že se pod tou zkratkou myslí spíše Smart Marketing Reactor, tedy chytře propagovaný, a že dojde k bourání domů, na rozdávání jodových tablet i na stanovení havarijního pásma.

Tak, jak ČEZ ubírá ze svých plánů na větrné a fotovoltaické elektrárny, kterými ohromoval veřejnost včetně té environmentálně nevládní, přidává na jaderných. Po zmíněných Tušimicích mají příští rok následovat v prvních povolovacích krocích severomoravské Dětmarovice a vyhodnocování provádí firma i na dalších místech. Ráda by do poloviny století uvedla do provozu hned sedm těchto nemalých modulárních reaktorů. A není sama. O dalších uvažuje PKN Orlen, nejprve v Kralupech nad Vltavou nebo Sokolovská uhelná ve Vřesové.

Celá SMR technologie má ale háček. Tedy spíš pořádný hák. Tyhle reaktory doposud neexistují, jejich vývoj není dokončený a může fanouškům přinést nepříjemná zklamání. Už několik známých firem bylo nuceno přehodnotit své vývojové koncepty. Zda to nepotká i britský Rolls-Royce, jejíž pětinu si v rámci strategického partnerství koupil ČEZ, je otázkou. Také je již dnes jasné, že se ani tyto menší reaktory nebudou moci stavět bez štědré veřejné podpory.

Z každého plánovaného reaktoru, velkých i těch středních, bude vznikat radioaktivní odpad. Vysoceradioaktivní, hřející a prakticky navěky nebezpečný, jako je vyhořelé palivo, anebo méně zářící zbytky z likvidace dosloužilých technologií. Pro něj státní instituce hledají aktuálně na čtyřech místech v republice navzdory samosprávám i občanům těchto dotčených městeček a vesnic místo, kam jej schovat pod zem do hlubinného úložiště.

Narůstající jaderné ambice ale znamenají, že tohoto odpadu bude daleko více, než původní projekt, respektive vládní koncepce nakládání s ním, počítali. Potřebná rozloha hledaného neporušeného žulového masivu bude muset být v důsledku větší, o desítky roků delší pak bude provoz úložiště se všemi souvisejícími dopady do života v sousedství. A s tím souvisí i peníze. Aktualizovaný návrh oné koncepce již hovoří o nákladech na jaderný odpad a likvidaci reaktorů ve výši 560 miliard korun. To jaderné nadšení nás zkrátka vyjde krom jiného pěkně draho.

Edvard Sequens (psáno pro A2)

O žalobách proti umístění jadernému bloku se rozhodne v Praze

Nejvyšší správní soud na základě kasačních stížností Děti Země z června 2025 rozsudkem ze dne 6. srpna 2025 a ze dne 21. srpna 2025 rozhodl, že jejich žaloby proti umístění nového jaderného bloku v Dukovanech a proti umístění silnic II. a III. třídy v jeho okolí nebude řešit Krajský soud v Ostravě, kterému je letos v dubnu zaslaly, ale Městský soud v Praze. Děti Země očekávají, že by rozsudky mohly být vydány do konce roku 2025.

„Domnívali jsme se, že o umístění tak složité a strategické stavbě, jakou je jaderný blok a silnice v jeho okolí, má rozhodovat Krajský soud v Ostravě, který se již řadu let specializuje na dopravní stavby s významným škodlivým vlivem na životní prostředí. Nejvyšší správní soud ovšem ve třech svých rozsudcích a v jednom usnesení rozhodl, že pokud o umístění energetického zařízení rozhodovalo Ministerstvo průmyslu a obchodu, tak žaloby má řešit Městský soud v Praze,“ shrnuje předseda Děti Země Miroslav Patrik podstatu sporu.

NSS současně usnesením ze dne 12. srpna 2025 zamítl nesouhlas městského soudu, že by měl o žalobě proti umístění jaderného bloku rozhodovat on, a naopak rozsudkem ze dne 22. srpna 2025, uznal kasační

stížnost firmy ESHG s.r.o. proti přesunu jejího soudního řízení na soud do Ostravy.

„O všech třech žalobách se má podle liniového zákona rozhodnout do devadesáti dní, takže až městský soud obdrží všechny soudní spisy, tak lze jeho rozsudky očekávat ke konci roku, možná i dříve,“ předpokládá Patrik.

Děti Země ve svých žalobách z dubna 2025 proti umístění nového jaderného bloku a přeložek silnic v jeho okolí předkládají sedm okruhů námitek, které se například týkají požadavku na uložení jasné lhůty a způsobu kácení dřevin či obsahu opatření proti zásahu stavby do vodních toků, do krajinného rázu a do zdraví osob před hlukem.

„Zjistili jsme, že se ministr Lukáš Vlček našimi návrhy na změnu některých podmínek a na uložení nových pečlivě nezabýval, ačkoliv již z územního rozhodnutí musí být zřejmé, jak a kdy se budou realizovat zmírňující a kompenzační opatření za vlivy jaderného bloku a souvisejících staveb na životní prostředí,“ uvádí dále Patrik.

Podle Děti Země mělo být v obou územních rozhodnutích například uvedeno, že dřeviny se vykácejí až po vydání pravomocného stavebního povolení a jen v mimovegetačním období. Dále v nich nebylo uloženo, že ke stavebnímu řízení by se měla předložit například hluková studie, studie o zajištění přírodního charakteru překládaných koryt potoků či studie o rozsahu, umístění a době výsadby dřevin ke zmírnění vlivů na krajinný ráz.

Tisková zpráva Děti Země (kráceno)

Věděli jste? Jaderná elektrárna u Ostravy a druhá u Kadaně!

Rozhovor Martina Marka s energetickým poradcem Edvardem Sequensem z organizace Calla. Vláda chystá dvě zcela nové jaderné elektrárny. Jedna má být u Ostravy a druhá v Ústeckém kraji u Kadaně. Bez veřejné debaty, bez technologie, bez financování, přesto na první už běží EIA.

Rozhovor můžete zhlédnout zde: <https://youtu.be/T-dRh6qLYuQ?si=tPpYY-T1nYgb2wiJR0>

Redakce

Saská strana Zelených protestuje proti jadernému riziku z Čech

Aliance 90/Zelení Sasko na začátku července v Drážďanech uspořádala protest, aby upozornila na nebezpečí, které představuje plánované rozšíření jaderné elektrárny Tušimice v České republice. Pod heslem "Český reaktor. Naše riziko." dali Zelení jasně najevo, že jaderná energie nezná hranice - a ohrožuje i Sasko.

Ústředním bodem kampaně bylo deset dětských židlí s otázkami jako např: Proč jste nebojovali za naši budoucnost? Proč jste místo takového rizika nevyužívali slunce a vítr? Proč je zde radioaktivní odpad?

Coretta Storzová, zemská předsedkyně Aliance 90/Zelení Sasko, vysvětluje: „Jaderná energie je rizikem pro budoucí generace. Otázkám zítřejších dětí musíme čelit již dnes, protože je naší odpovědností zajistit jejich budoucnost. Nové jaderné projekty v České republice vytvářejí nevyčíslitelné riziko přímo na našem prahu. Říkáme jasně: jaderná energetika není řešením - ani pro klima, ani pro bezpečné a dostupné dodávky energie pro lidi.“

Zelení symbolicky přeměnili náměstí na „vyloučenou zónu“. Aktivisté v ochranných oblecích promlouvali přímo ke kolemjdoucím a informovali je, že mají do 14. července možnost podat písemné vyjádření k projektu českému ministerstvu životního prostředí.

Martin Helbig, spolupředseda Aliance 90/Zelení Sasko, dodává: „Nejde nám o strašení, ale o prevenci. Dokud budou jaderné elektrárny provozovány nebo dokonce rozšiřovány, zůstává pro nás riziko reálné. Vyzýváme saskou zemskou vládu, aby se vůči české straně postavila mnohem důrazněji. A konečně vyzýváme k důslednému angažmá v oblasti obnovitelných zdrojů energie namísto lpění na této vysoce rizikové technologii. Jen tak lze zajistit budoucnost dodávek energie.“

Tisková zpráva BÜNDNIS 90/DIE GRÜNEN

České dary přinesly slunce do nemocnice ve Lvově

Další solární elektrárna byla nainstalována na ukrajinské nemocnici v rámci iniciativy Slunce pro Ukrajinu. Elektrárna vybudovaná i díky českým dárcům a dárkyním bude šetřit náklady dětské nemocnici sv. Mikuláše ve Lvově, která je součástí jednoho z největších nemocničních komplexů ve městě. Díky sluneční energii tak mohou lékaři poskytovat akutní péči dětem i během výpadků proudu.

Solární elektrárna s kapacitou 52 kW v celkové hodnotě 27 595 eur byla vybudována díky mnoha dárcům a dárkyním v rámci iniciativy Slunce pro Ukrajinu a německé charitativní nadace WirWerk. Solární panely a baterie darovaly společnosti Quintas Energy a polská firma Menlo Electric.

„Když jsem se dozvěděl o energetických problémech na Ukrajině, cítil jsem povinnost pomoci. Spojil jsem se s týmem, abychom spojili síly a našli řešení. Je pro nás ctí podpořit lidi na Ukrajině a nemocnici ve Lvově jak finančně, tak našimi odbornými znalostmi v oblasti návrhu systémů,“ zdůraznil Declan O'Halloran, generální ředitel společnosti Quintas Energy.

Nemocnice sv. Mikuláše je jednou z klíčových dětských nemocnic v týlu. Od začátku rozsáhlé války zde bylo ošetřeno 350 dětí zraněných minami, střelnými zbraněmi a střepinami. Pomoc zraněným dětem je poskytována v rámci projektu UNBROKEN KIDS. Každoročně nemocnice přijme 28 000 dětí a provede přibližně 90 000 konzultací. Solární elektrárna byla instalována nad prvním blokem chirurgického oddělení. Zásobuje operační sály neurochirurgie, dvou

všeobecných chirurgií a otorinolaryngologie.

„Operační sál nesmí zůstat bez proudu ani na okamžik. Ventilátory, chirurgické lampy a všechna elektrická zařízení používaná při operacích — laparoskopické věže, chirurgické vrtačky a koagulátory — jsou závislá na nepřerušované dodávce elektřiny. Rychlé přepnutí na generátor často zařízení poškodí. Při jednom výpadku proudu došlo k poškození citlivých desek v našich mikroskopech a selhaly plynové analyzátoři, které analyzují krevní plyny u novorozenců. Tyto poruchy zpomalují naši práci a brání nám poskytovat péči co nejefektivněji,“ uvedl Ivan Miskiv, ředitel Dětské nemocnice sv. Mikuláše.

„Solární elektrárna v dětské nemocnici sv. Mikuláše znamená víc než jen úsporu nákladů — je to zdroj bezpečí a stability v kritických okamžicích. Díky štědrosti českých dárců a dárekň mohou lékaři a lékařky pokračovat v záchraně životů i během výpadků proudu. Iniciativa Slunce pro Ukrajinu dokazuje, že tato forma pomoci má smysl,“ komentuje Kristýna Fey, koordinátorka mediální komunikace v NESEHNUTÍ.

Díky českým dárcům a dárkyním byly postaveny solární elektrárny na budovách kritické infrastruktury napříč třinácti ukrajinskými městy. Elektrárny přinášejí hmatatelné výhody pro klíčovou infrastrukturu, čímž přispívají k energetické odolnosti ukrajinských komunit. V současné době je možné přispět na výstavbu solární elektrárny pro nemocnici sv. Lukáše ve Lvově, která je součástí stejného nemocničního komplexu.

Tisková zpráva a foto NESEHNUTÍ

Neziskové organizace z celé Evropy vyzývají k ochraně vlka

Hnutí DUHA Šelmy se spolu s více než 75 dalšími evropskými nevládními organizacemi připojila k otevřenému dopisu, který byl adresován vládám všech 27 členských států EU, poslancům národních parlamentů i evropským a mezinárodním médiím. V dopise společně vyzýváme členské státy, aby odmítly snížení ochrany vlka obecného (*Canis lupus*) a zachovaly jeho stávající přísný ochranný status podle směrnice EU o stanovištích.

Apelujeme na to, aby státy vyčkaly s případnými legislativními změnami

alespoň do doby, než bude ukončeno soudní přezkoumání tohoto kroku u Soudního dvora EU. Zdůrazňujeme, že navrhované snížení ochrany vlka, které prosazuje politické vedení EU, postrádá pevný právní i vědecký základ a může být v budoucnu soudně zrušeno. Přijetím předčasných změn národní legislativy by státy riskovaly nejen ohrožení zranitelných vlčích populací, ale i právní odpovědnost a soudní spory.

Otevřený dopis upozorňuje, že:

- právní situace kolem změny ochrany vlka není dosud vyjasněna a soudní řízení proti tomuto rozhodnutí stále probíhá,
- většina vlčích populací v Evropě zůstává podle vědeckých poznatků zranitelná, ohrožená nebo kriticky ohrožená,
- podle práva EU nejsou politické ani socio-ekonomické argumenty platným důvodem pro snížení ochrany druhu,
- členské státy mají právo (a v některých případech povinnost) udržet přísnější ochranu, než jaká je požadována na evropské úrovni, zejména pokud to odpovídá aktuálním vědeckým poznatkům.

Dopis připomíná i to, že členské státy mají 18 měsíců na případné promítnutí změny do své legislativy, ale tato transpozice není povinná – a státy mohou rozhodnutí o snížení ochrany zcela odmítnout. Některé země, jako například Česká republika, Belgie, Polsko či Portugalsko, už oznámily, že chtějí zachovat přísnou ochranu vlka.

Naše organizace se k tomuto otevřenému dopisu připojila, protože považujeme zachování přísné ochrany vlka za klíčové nejen z hlediska ochrany přírody, ale i z hlediska právní jistoty a odpovědnosti vůči budoucím generacím

Tisková zpráva Hnutí DUHA Šelmy

Anketa Strom roku odstartovala s deseti výjimečnými finalisty

Nadace Partnerství zahájila hlasování v dalším ročníku oblíbené ankety Strom roku. Občané mohou odevzdat své hlasy zdarma online na www.stromroku.cz. Hlasování pokračuje do 5. října do 23:59. Podpořit lze svůj oblíbený strom jedním hlasem z jedné e-mailové adresy. Vítěz postoupí do zimního evropského kola a zároveň získají první tři stromy odborné ošetření od partnerů soutěže PROSTROM Bohemia a Groown.

Přehled finalistů: <https://www.stromroku.cz/aktuality/zname-finalisty!-ktery-strom-se-stane-vitezem-anke>

„Každý strom má svůj příběh a každý finalista ankety Strom roku je jedinečný – pro svou obec, krajinu i pro lidi, kteří s ním žijí. Tyto stromy tu stojí často stovky let díky péči generací před námi. Je na nás, abychom jim zajistili stejnou ochranu, aby mohly být součástí našeho života i v budoucnu. Anketa Strom roku ukazuje, že lidem na stromech záleží – a nejen na těch památných, ale i na těch, které rostou podél cest, v parcích a

na sídlištích. Jsou to právě stromy, které nám dávají stín v horku, čistí vzduch, zachycují vodu a vytvářejí domov pro mnoho dalších druhů. Mám radost, že vítězné stromy se díky odbornému ošetření dočkají péče, kterou si zaslouží. Ochrana stromů je v zájmu nás všech a chceme, aby měla pevné místo i v našich zákonech," říká Petr Hladík, ministr životního prostředí.

Jak vysvětluje koordinátorka soutěže Kateřina Bolečková z Nadace Partnerství: „Také v letošním, již 24. ročníku ankety, je hlasování pro veřejnost zdarma. Každý z deseti finalistů má za sebou silný příběh i historii, které propojují komunity s místem, kde žijí. Věříme, že si každý mezi pestrými desítkami najde svého stromového favorita a pomůže mu svým hlasem vystoupat až na piedestal vítězů, kde na něj čeká zasloužené odborné ošetření.“

„V Ondrášovce věříme, že opravdové poklady krajiny nejsou jen naše prameny – jsou to také zapomenuté staleté stromy, které tvarují příběhy místních komunit. Jako generální partner ankety s nadšením podporujeme péči o tyto zelené hrdiny – od odborného ošetření přes obnovu poničených lokalit až po finanční program," komentuje Karolína Jendřejková, brand manažerka ze společnosti Kofola, pod kterou Ondrášovka spadá.

Hlasování končí 5. října ve 23:59. V posledním hlasovacím týdnu (od 29. září do 5. října) proběhne "tajné superfinále", ve kterém budou moci hlasující podpořit pouze 5 nejlepších stromů z předchozích týdnů. Vítěz bude slavnostně vyhlášen na Den stromů 20. října 2025, tradičně na brněnské Hvězdárně a planetáriu.

Tisková zpráva Nadace Partnerství

Jihočeský finalista: lípa u kostela Nejsvětější Trojice

V letech 1831–1832 zasáhla Evropu panika. Z východu se do Čech šířila epidemie cholery. Svinenští radní přijímali mimořádná opatření, město rozdělili na osm okrsků, ty přidělovali pod dozor radním, omezovali pohyb, zřizovali nová lůžka ve špitále a zvětšovali hřbitov. Když nemoc propukla, vozila obec nemocným jídlo, aby nakažení nemuseli opouštět svůj příbytek. Chod města byl paralyzovaný, lidé vystrašení a ze všech nejvíce se doma třásl doktor Jan Soukup, který odmítal chodit k nemocným, úmrtní listy vystavoval od stolu bez ohledání těl. Klepali na něj a prosili, aby přišel, jako studovaný jistě pomůže, ale nevystřčil nos z bytu. Úřady na něj

psaly stížnost a žádaly si jiného ranlékaře, ale Soukupa k činu nevyburcovali. Vzkazoval, že je sám nemocný, vyčerpaný a zaneprázdněný, radil hodně větrat a pomoc hledat v přírodě. Příroda stejně léčí nejlépe, říkal a omlouval se přitom – i kdyby pomáhat chtěl, strach mu to nedovolil.

Protože zklamala medicína, obraceli se lidé k bylinkářkám a přirozeně věřili v zásah shůry. Příbuzní nemocných klečeli před kapličkami, božími muky a křížky, které jsou rozeté po krajině, prosili boha o smilování. Modlili se i za Soukupa, ale všechno bylo marné, a když nepomohly modlitby, zkusili to na něj

jinak – pekaři mu neprodali chleba, řezníci zas maso a hostinští se ujišťovali, že Soukup schytá ránu z obou stran, jestli se objeví ve dveřích. Tak chodil svinenský doktor hlavně po lese a sem tam do Boršíkova, jediná tamní hostinská byla ochotná mu uvařit. Do Boršíkova vyrážel po setmění, po kraji polí, aby ho jiní neviděli, ale Sviny jsou městečko a všude jsou lidé, a tak ho jednoho večera, kdy slunce zapomnělo zapadnout a Soukup už dlouho přemáhal svůj hlad, upozorovali nedaleko kostela Nejsvětější Trojice, jak se táhne k Boršíkovu, od Svinů směrem do Rakous. Ve městě by si na něj netroufli, ale v polích a lukách, u zaprášené cesty na něj naběhli a dovedli ho do zdejší hospody, radili se, co s ním podniknou, jedni ho chtěli zbít a další zabít, pak ale stejně usoudili, že živý jim bude víc k užítku, a tak zajatce vodili od domu k domu, od nemocného k nemocnému, aby viděl, jak vypadá smrt a umírání, když není doktor nablízku. Celou noc vodili Soukupa po Svinech, zažehávali lampy a nechali doktora léčit. Radil, jak dostat do nemocných vodu, jak jim zaklonit hlavu, lidé přikyvovali a děkovali, chtěli mu platit, ale peníze odmítal. Rozplakal se u čtyřletého Jana Kyslíka, přišel právě ve chvíli, kdy chlapec dodělával. Zavřel mu oči a pak u něj tiše seděl. Výčitky svědomí přehlušily hladový žaludek.

Brzy nato na sobě Soukup začal pozorovat první příznaky. Těžký průjem, zvracení, malátnost navázaly na děsivou noc; ulehl a věděl, že k němu nikdo nepřijde, jiného doktora stejně nebylo. Modlil se, stejně jako všichni jeho pacienti, rozmlouval s pánembohem, vyznával se ze své slabosti, litoval, že nedokázal nabrat sílu a pomáhat, jak kdysi slíbil. Jsem špatným doktorem, vím to, byl jsem jím a lepším se stejně nestanu. Po sousedech vzkázal, že má hlad, ale přinesli mu jen prázdný talíř a zprávu, že přece nejlépe pomáhá příroda, tak ať se jí nakrmí. Procházel si jména, která po něm farář přepisoval do matriky zemřelých, všechny je znal a každého litoval. Ztěžka oddechoval a smířoval se s vlastním koncem.

Beztak léčí příroda, a ne lidé, opakoval si tak dlouho, dokud se v jeho hlavě nezrodila myšlenka a z ní nevzešel slib: za každého mrtvého, kterému nedokázal pomoci, vysadí jeden strom: lípu, čaj z lipového květu pomáhá na horečky, zabírá proti kašli, působí proti zánětu žil, lípa je blahodárná a každá je stokrát lepší než jeden doktor. Procházel lejstra, počítal. Věděl, že ještě není všem dnům konec. Usínal nad mapou, do které si kreslil, kde všude by lípy mohly vyrůst tak, aby je lidé měli po ruce, až zase doktoři zalezou do svých bytů, protože epidemie z Evropy nikdo nevyžene, vrátí se mor, cholera nebo jiné pohromy. Jedno z těch míst zakreslil i kousek od svatotrojiční hospody. A připsal si k ní poznámku: za Jana Kyslíka.

Už se neví, jestli ty stromy nakonec sázel Soukup sám nebo je objednal a zaplatil. Epidemii nejspíš přežil, protože na seznamech zemřelých jeho jméno z cholerových let nefiguruje. Řada lip ve Svinech vyrostla právě v téhle době. Mapu dávno sežraly myši a jméno Jana Soukupa zapadlo, ale ty stromy tam dál stojí, zdánlivě nahodile, ale lidem na dosah.

Příběh cholery v Trhových Svinech dnes žije vlastním životem v románu Krajina roztavených zvonů. Svatotrojiční lípa tu stojí pořád – snad to bylo takhle, nebo úplně jinak...

Hlasujte zde: <https://www.stromroku.cz/hlasovani>

Jaký příběh bude vyprávět Alej roku 2025?

Arnika zahájila již 15. ročník populární ankety Alej roku. Cílem je najít a ocenit nejkrásnější stromořadí v České republice a upozornit na význam alejí v naší krajině. Veřejnost může svá oblíbená stromořadí nominovat až do středy 29. října. Jaký příběh bude vyprávět letošní vítězka?

Anketa Alej roku si za patnáct let své existence vybudovala

silnou tradici a každoročně přitahuje pozornost stovek lidí z celé země. Připomíná nám, že aleje a stromořadí jsou nejen krajinným prvkem s důležitými funkcemi, ale také významnou součástí našeho přírodního a kulturního dědictví. Chrání nás před sluncem, větrem, a jsou domovem pro mnoho druhů živočichů. Pomáhají zadržovat vodu v krajině. Každá alej má navíc svůj jedinečný příběh.

„Alej je více než jednotlivé stromy. Je to zelená oáza ve městě i v krajině. Dokáže zlepšit životní prostředí a působí pozitivně i na lidskou psychiku. Každou alej vnímám také citem – její chladivý stín, střídání světla a tmy a podivuhodné tvary vzrostlých stromů. Těšíme se na příběhy, které nám budou vyprávět nominanti letošních alejí,“ říká Marcela Klemensová, vedoucí kampaně Zachraňme stromy Arniky a odbornice na ochranu stromů v krajině.

V historicky prvním ročníku ankety se “královnou alejí” stala Novodvorská alej v obci Vavřinec. Tuto alej lip srdčitých a velkolistých vysázel v první polovině 19. století starohrabě Hugo Salm a bývala součástí stromořadí podél cest z Blanska přes Obůrka k hradu Blansek. Pro svůj význam byla v roce 1994 vyhlášena jako památná. Krása této nejzachovalejší aleje Moravského krasu byla v uplynulých letech postupně obnovována zejména díky studentskému týmu, myslivců ze Sloupu, hasičů z Vavřince a dalších místních nadšenců. Mezery po odumřelých stromech byly citlivě dosazeny klony památných lip vypěstovaných ve Výzkumném ústavu pro krajinu v Průhonicích. V současné době zajišťují péči o stromy odborníci z CHKO Moravský kras.

Poslední vítězkou ankety Alej roku se stala platanová alej v Protivíně. Byla vysazena už v roce 1885 a dnes lemuje cestu k místnímu pivovaru, který po ní pojmenoval své pivo Platan. Její vítězství bylo o to překvapivější, že zatímco v ročníku 2023 získala s pouhými 12 hlasy až 55. místo, letos dokázala díky masivní podpoře zvítězit s 1024 hlasy, čímž porazila druhou alej v pořadí o 323 hlasů. Také tato alej byla v roce 1995 vyhlášena za památnou. Mohutné platany se v ní navzájem podporují při větru i jiných negativních vlivech prostředí.

Zapojit se do aktuálního ročníku je snadné. Nechte se okouzlit letní krajinou a pořídte jednu až tři fotografie vaší oblíbené aleje. Pak už stačí jen navštívit webové stránky www.alejroku.cz, doplnit souřadnice místa a krátký text popisující alej nebo váš osobní příběh, který se k ní váže. První fotografie, kterou do systému nahrajete, automaticky postupuje také do fotosoutěže. Patronky a patroni ankety následně vyberou tři nejlepší fotografie, jejichž autorky a autory Arnika odmění.

Tisková zpráva Arniky

MALÝ OPRAVNÍK BIOLOGICKÝCH OMYLŮ

Není trnka jako trnka

Čtu si titulek zpravodajského článku na internetu: „Úroda trnek na východě Moravy je letos výrazně rozdílná sad od sadu“. A pod titulkem se modrají na fotografii kulaté peckovice z internetové databáze. Kulaté?

Valaši jistě tuší, v čem tkví moje překvapení (a podstatná část ostatních Moraváků a Čechů také). Pod titulkem se měly modrat plody šišaté, oficiálně nazývané švestky, na Valašsku ovšem trnky, které rostou na slivoni švestce. A brzy se začnou ve valašských sadech sklízet kvůli výrobě knedlíků, povidel a hlavně slivovice.

Trnky z fotografie jsou pak plody trnky obecné, plané dřeviny, kterou, alespoň pokud je mi známo, v sadech určitě nikdo schválně nepěstuje.

Jiří Řehounek

VYŠLO

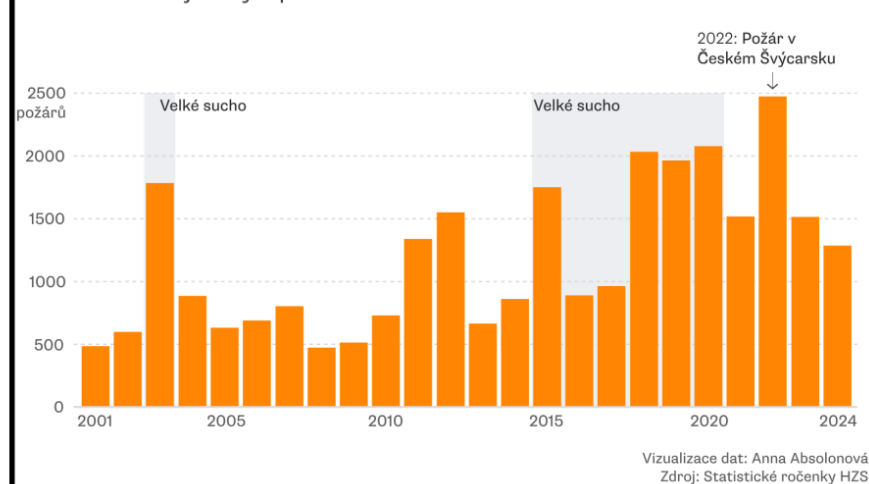
Požáry sílí doma i ve světě: Extrémní výkyvy počasí způsobují katastrofy v krajině

Vysoké teploty, vyprahlá půda, monokulturní lesy, suché louky a odlesněné plochy se stávají náchylnějšími k rychlému šíření požárů. Nedostatek srážek a úbytek vegetace tak zanechávají krajinu čím dál více zranitelnou. Prohlubující se klimatická změna a výkyvy extrémního počasí, kombinované se suchem a nevhodným hospodařením v krajině riziko požárů zásadně zvyšuje a ohrožuje jak zdraví, majetek, tak přírodní ekosystémy. Lidská činnost bývá nejčastější příčinou požárů, ale jejich rozsah a dopady významně zesilují vlivy spojené se změnou klimatu a degradací krajiny. Požáry se tak bohužel stávají běžnou součástí léta nejen u nás, ale i v zahraničí. Nejsou výjimečnou hrozbou, ale novou realitou, kterou je nutné brát vážně.

Hnutí DUHA připravilo aktuální odborné shrnutí problematiky přírodních požárů v České republice s názvem [Lesní požáry a změna klimatu v ČR: příčiny, důsledky, doporučení](#). Materiál vychází z analýzy dat Deníku Referendum a odborných studií Akademie věd ČR a výzkumného týmu prof. Miroslava Trnky a dalších. Upozorňuje, že i když většina požárů u nás zasahuje menší plochy, klimatická změna výrazně zvyšuje rizikovost krajiny. Hlavní příčinou vzniku požárů zůstává lidská činnost, avšak dlouhé sucho, vysoké teploty v kombinaci s nevhodnou druhovou skladbou lesů napomáhají jejich šíření. Zpráva navrhuje konkrétní adaptační opatření, jako je podpora listnatých dřevin, úpravy lesní struktury či obnova vodního režimu v krajině.

Počet lesních požárů se za posledních dvacet let zdvojnásobil

V loňském roce jich bylo přes dvanáct set.

Zdroj grafu: Deník Referendum²

Během letošního léta v Česku střídavě panovalo horké a chladnější počasí. Začátek července přinesl vlnu veder s teplotami přes 35 °C a zaregistrováno bylo v průměru 77 požárů denně, hlavně ve Středočeském kraji, na Ústecku a jižní Moravě. Sucho extrémně vysušilo půdu a zvýšilo riziko požárů. Po suchu přišlo chladné a deštivé počasí. Teď se teploty opět zvyšují a riziko požárů roste.

Požáry se během prázdninové sezóny nevyhnuly ani turisticky vyhledávaným oblastem

v zahraničí, což přispělo ke zvyšování rizika a komplikacím při zvládání krizových situací. Ve Francii hořel největší požár za posledních 50 let, který spálil přes 160 km² a způsobil evakuace i oběti na životech. V Řecku plameny ohrožily oblíbené destinace jako Kréta nebo Chios. V tureckém Izmiru muselo své domovy opustit přes 50 000 obyvatel. V Itálii oheň uzavřel turistické trasy na Vesuvu. Itálie navíc čelila výpadkům elektřiny – například v Bergamu, Florencii a Miláně došlo k blackoutům způsobeným přetížením

rozvodné sítě a přehřátím podzemních kabelů.

V posledních letech se často hovoří o tzv. „tepelné kupoli“ (heat dome), která se nad Evropou tvoří. Tento meteorologický jev nastává, když se nad určitou oblastí udrží po delší dobu silná oblast vysokého tlaku. Ta funguje jako víko, pod kterým se hromadí teplý vzduch, brání tvorbě oblačnosti a způsobuje další zvyšování teplot na povrchu. Letos se nad Evropou objevila již 3x a přinesla extrémní vedra a rekordní teploty napříč jihem i středem kontinentu, což následně zapříčinilo vysoké riziko vzniku požárů. Jejich vznik je spojen s blokujícími vzorci v atmosféře, kdy se tryskové proudění (jet stream) zpomalí a mění směr, což umožní, že vysokotlaká oblast tzv. uvízne na jednom místě. Klimatická změna tyto blokující situace i intenzitu vln horka zvyšuje a podobné kupole se tak budou objevovat častěji a s větší silou.

Eliška Vozníková, vedoucí programu Krajina, Hnutí DUHA, říká: „Většinu požárů sice způsobí člověk, ale jejich ničivost roste kvůli suchu, degradaci krajiny a klimatické změně, která prodlužuje sezónu hořlavosti a zvyšuje zranitelnost lesů.“ „Jednověké smrkové porosty, holoseče a omezená obnova listnatých dřevin vytvářejí podmínky, ve kterých se požáry šíří rychleji a intenzivněji. Změna hospodaření v lesích je nezbytná, pokud chceme snížit riziko do budoucna.“

Eva Pernicová, tisková mluvčí, Hnutí DUHA, říká: „Klimatická změna neznamená, že bude každý den horký. Znamená to, že dlouhodobé průměry teplot stoupají a extrémy se stávají častějšími. Léto 2025 je toho příkladem – na začátku července panovaly velmi vysoké teploty a zvyšovalo se riziko požárů, o pár týdnů později však dorazilo chladnější a deštivé počasí. Právě tyto prudké výkyvy, tedy střídání sucha, horka a intenzivních srážek, jsou projevem oteplujícího se klimatu, které narušuje stabilitu počasí a zvyšuje pravděpodobnost extrémních situací.“

Tisková zpráva Hnutí DUHA

Jednání o globální úmluvě o plastech zkrachovala

Týdenní vyjednávání o finální podobě globální úmluvy o plastech v Ženevě skončilo neúspěchem. Jednání ztroskotala na neústupnosti koalice států těžících ropu, které odmítly jakákoliv opatření na omezení výroby plastů. Svět tak promarnil další klíčovou příležitost, jak řešit narůstající plastovou krizi u jejího zdroje.

Naděje na silnou a efektivní úmluvu, která by skutečně chránila životní prostředí a lidské zdraví, v Ženevě pohasly.

Hlavními body sváru se staly otázky, zda má dohoda omezit samotnou produkci primárních plastů, kontrolovat toxické látky v nich anebo se snažit omezit emise z jejich výroby a likvidace. Zatímco koalice ambiciózních států, zahrnující většinu zemí Afriky, Latinské Ameriky, Asie a Evropy, prosazovala nutnost „zastavit vodu v přetékající vaně“, proti se postavila mocná lobby ropných a petrochemických velmocí. Státy jako Saúdská Arábie, Rusko, Írán a Kuvajt, nově podpořené i Spojenými státy, trvaly na tom, že se má úmluva zabývat výhradně odpady, tedy až následky problému, nikoliv jeho příčinou. Tento postoj v zásadě nahrává plánům na další znovonásobení výroby plastů, které jsou pro tyto země záchranou v době, kdy svět omezuje spalování fosilních paliv pro výrobu energie.

Proti snahám o oslabení úmluvy v Ženevě bojovala i česká organizace Arnika, která společně

s mezinárodní sítí IPEN a keňskou organizací CEJAD, na místě představila alarmující výsledky studie, která pomocí silikonových náramků mapovala, jakým toxickým látkám z plastů jsou lidé vystaveni.

Odborník na toxické látky v odpadech a v životním prostředí Jindřich Petrlík upozorňuje na absurditu a nebezpečnost přístupu států, které tato fakta ignorují: „*Koalice podobně smýšlejících států si na jednáních vzala jako rukojmí ‚konsensus‘ i ‚příští generace‘. Současně se zaklíná potřebou úmluvy pro ochranu budoucích generací, ale druhým dechem dodává, že v žádném případě nesmíme bránit vytváření nových plastů. V podstatě navrhuje léčit bolest způsobenou rakovinou, ale ne rakovinu samotnou. Přitom i největšímu prostáčkovi dojde, že při přetékající vaně je třeba nejprve zastavit vodu a teprve potom řešit potopu.*“

Role nevládních organizací včetně Arniky na jednáních byla zásadní právě v poukazování na doposud opomíjené zdravotní dopady plastové krize. Zmiňovaná studie odhalila přítomnost desítek nebezpečných látek z plastů v tělech pracovníků s odpady, ale i samotných delegátů OSN. Laboratorní analýzy, které proběhly na pražské VŠCHT, prokázaly, že toxickému koktejlu ftalátů, bisfenolů či zpomalovačů hoření neunikne nikdo. Arnika společně s dalšími nevládními organizacemi zastupujícími na jednání občanskou společnost zároveň aktivně vystupovala proti snahám omezovat účast odborné veřejnosti a vědců, když se klíčová jednání stále častěji přesouvala za zavřené dveře.

„*Je neuvěřitelně frustrující, když do Ženevy přivezete jasná vědecká data o tom, jak toxické látky z plastů ohrožují zdraví delegátů i nejzranitelnějších pracovníků, a přesto sledujete, jak jsou tato fakta ignorována ve prospěch petrochemické lobby. Náš výzkum jasně ukázal, že problém začíná už při výrobě a že plasty poškozují zdraví v každé fázi svého životního cyklu. Neúspěch v Ženevě je obrovským zklamáním, ale naše práce tím nekončí. O to usilovněji budeme prosazovat ochranu lidského zdraví na dalším jednání,*“ říká Nikola Jelínek, expertka na toxické látky z Arniky, která na studii spolupracovala.

Neúspěch ženevského kola jednání, které bylo čtvrtým z pěti plánovaných, znamená, že je svět opět o krok dál od řešení krize, která se každým dnem prohlubuje. Ačkoliv je tedy zřejmé, že světoví lídři dostanou ještě jednu, finální šanci na dohodu během pátého zasedání, po ženevském krachu panuje velká nejistota, kdy a za jakých podmínek se uskuteční. Pokud i na tomto posledním jednání zvítězí partikulární zájmy nad zdravým rozumem a ochranou zdraví, budoucnost planetárního boje s plasty bude velmi ponurá. V sázce je přitom zdraví nás všech.

Tisková zpráva Arniky

Toxické látky z plastů mají v těle pracovníci s odpady i delegáti OSN

Nebezpečné látky z plastů pronikají do těl nás všech, a to bez ohledu na to, zda denně pracujeme s plastovým odpadem, nebo se pohybujeme v nejvyšších patrech diplomacie. Potvrdila to nová mezinárodní studie sítě IPEN. Na výzkumu se podílely organizace Centrum pro životní prostředí, spravedlnost a rozvoj (CEJAD) v Keni, Ekologické varování a obnova – Thajsko (EARTH) a česká Arnika. Laboratorní analýzy pak proběhly na prestižním pracovišti VŠCHT v Praze.

Studie odhalila v tělech všech testovaných desítky toxických sloučenin, jako jsou ftaláty či zpomalovače hoření. Našly se u pracovníků v Keni a Thajsku, ale i u vysoce postavených delegátů a úředníků OSN. Výsledky byly zveřejněny na jednání o globální úmluvě o plastech v Ženevě. Studie tak přináší další pádný argument, proč musí budoucí úmluva regulovat plasty v celém jejich životním cyklu, nikoliv se zaměřovat pouze na odpad. Její zjištění jsou přímým vzkazem vyjednavacům: problém plastového znečištění není jen estetickou záležitostí špinavých pláží, ale představuje přímou a všudypřítomnou hrozbu pro lidské zdraví.

Metodika studie byla založena na využití speciálních silikonových náramků, které účastníci nosili po dobu pěti dnů. Tyto náramky dokáží efektivně zachytávat široké spektrum látek z okolního prostředí, a poskytují tak přesný obraz o tom, jakému koktejlu sloučenin je člověk vystaven. Vědci se zaměřili na 73 běžných toxických látek ze šesti různých skupin, mezi nimiž nechyběly endokrinní disruptory jako ftaláty a bisfenoly, bromované

zpomalovače hoření, polycyklické aromatické uhlovodíky (PAU) či UV stabilizátory. Do studie byli zapojeni jak lidé, kteří přicházejí do každodenního intenzivního kontaktu s plasty – tedy pracovníci s odpadem a v recyklačních zařízeních v Keni a Thajsku –, tak pro srovnání i administrativní pracovníci a skupina „globálních účastníků“, složená z delegátů a úředníků OSN.

Výsledky jsou o to znepokojivější, že expozici se nevyhnul absolutně nikdo. V náramku každého účastníka studie byla nalezena směs látek ze všech sledovaných skupin. Potvrdily se však předpoklady o míře zátěže. Srovnání ukázalo, že pracovníci manipulující s plastovým odpadem čelí mnohem vyššímu riziku. Jsou vystaveni jak většímu počtu různých látek, tak jejich vyšším koncentracím. Konkrétně v Keni byl každý pracovník vystaven nejméně 30 různým sloučeninám, v Thajsku pak minimálně 21. U úředníků OSN, včetně diplomatů, se našlo minimálně 26 různých sloučenin. To neznámá, že by na tom byli hůře, ale to, že jejich životní styl (např. mezinárodní cestování, pobyt v různých hotelích, konferenčních centrech atd.) je vystavuje širší paletě různých druhů látek, i když v mnohem nižších koncentracích. Naopak pracovníci s odpady je vystaven o něco menšímu počtu jednotlivých látek, ale zato v mnohonásobně vyšších a nebezpečnějších koncentracích, protože je v neustálém a intenzivním kontaktu se zdrojem znečištění.

Vůbec nejvyšších koncentrací ve všech skupinách dosahovaly ftaláty, nechvalně proslulé látky schopné narušovat hormonální systém, které jsou spojovány s neplodností či zvýšeným rizikem rakoviny. U pracovníků s odpady byly zároveň naměřeny vyšší koncentrace rakovinotvorných PAU, které vznikají hlavně při spalování plastů anebo během jejich výroby.

„Studie ukazuje, že takzvaná neviditelná zátěž z plastů už není neviditelná – máme jasné důkazy a nesmíme ji dál přehlížet. V sázce není jen zdraví lidí, ale i stabilita celých ekosystémů. Silná a kvalitní globální plastová úmluva může tento trend zvrátit a zároveň přispět k řešení trojitě planetární krize i k návratu pod bezpečnou mez chemického znečištění,“ říká spoluautorka studie Nikola Jelínek z Arniky.

Tato zjištění by měla mít zásadní dopad na debatu o tzv. cirkulární ekonomice. Ukazují, že pouhá recyklace plastů problém neřeší, ale naopak může vést k dalšímu šíření nebezpečných látek a jejich přenosu do nových výrobků, čímž se toxický kruh uzavírá. *„Většina látek v plastech není regulována současnými mezinárodními dohodami. Vzhledem k tomu, že tyto sloučeniny překračují státní hranice bez jakékoliv kontroly, samotné vnitrostátní politiky nemohou plastovou krizi vyřešit. Kontrola nebezpečných látek proto musí být zásadní součástí globální úmluvy o plastech,“* zdůrazňuje Sara Brosché, vědecká poradkyně sítě IPEN a hlavní autorka studie.

Skutečnost, že toxické látky vstupují do našich těl bez našeho vědomí a souhlasu, představuje i vážný etický a lidskoprávní problém, což okomentoval Marcos A. Orellana, zvláštní zpravodaj OSN pro toxické látky a lidská práva: *„Každý člověk má právo na tělesnou integritu. Znečišťovatelé plasty toto právo narušují šířením látek, které se nyní nacházejí po celé planetě. Navíc někteří lidé, protože žijí v těsné blízkosti zařízení na výrobu plastů nebo pracují s plastovým odpadem, trpí neúměrnou zátěží. Standardy lidských práv nabízejí každému jednotlivci záruku, že nikdo nebude zasahovat do jeho těla bez jeho souhlasu. Rostoucí*

plastifikace naší planety tuto záruku maří.“

Výsledky studie měly být pro vyjednavče v Ženevě jasným signálem. Ochrana lidského zdraví a životního prostředí vyžaduje přijetí silné a právně závazné úmluvy, která se zaměří na zdroj problému – tedy omezení výroby plastů a zákaz nejnebezpečnějších látek v nich. Jakékoliv jiné řešení bude jen oddalováním nevyhnutelné krize s nedozírnými následky pro nás i budoucí generace.

Tisková zpráva Arniky

Nové výukové programy pro školy v ptačích parcích ČSO

Rozkvetlá louka místo lavice, zpěv ptáků místo učebnic a živá příroda namísto strohého výkladu. Česká společnost ornitologická (ČSO) zahájila testování nových výukových programů ve svých ptačích parcích. Projekt využívá potenciálu ptačích parků jako příkladu dobré praxe v oblasti obnovy krajiny.

Projekt Do ptačích parků za poznáním podpořený MŽP umožní v mokřadních ptačích parcích ČSO zavedení modulových výukových programů, které již nyní lektoři v ptačích parcích testují. *„V ptačích parcích budou probíhat výukové programy pro školní kolektivy od mateřských až po střední školy. Tyto programy bude možné přizpůsobit časovým možnostem školy i podnětům, které učení a pozorování v přírodě přináší,“* říká Gabriela Dobruská, která v ČSO koordinuje akce pro veřejnost a vzdělávací projekty.

Předností nových výukových programů je důraz na učení skrze zážitky a jejich flexibilita. *„Již během testování programů se potvrdilo, jak zásadní je schopnost přizpůsobit výuku konkrétním podmínkám v terénu. Výuka v přírodě má obrovskou výhodu – neustále přináší nové podněty, které děti intenzivně vnímají a díky tomu si je lépe zapamatují. Zároveň ale právě tyto podněty mohou výrazně ovlivnit časový harmonogram. Žádná hodina tak není stejná, každý program je jedinečný a neopakovatelný,“* vysvětluje Dobruská.

Programy se tematicky zaměřují na obnovu přírody a přírodních procesů, podporu biodiverzity a význam vody v krajině nejen pro ptáky. *„Děti během výuky poznávají ptáky i další obyvatele ptačích parků v jejich přirozeném prostředí, objevují bohatý život v obnovených tůních nebo sledují pastvu kopytníků, kteří jako živé sekačky pomáhají udržovat pestrou krajinu. Moduly jsme koncipovali tak, aby vyhovovaly potřebám různých věkových skupin – od předškolních dětí po žáky prvního a druhého stupně základních škol až po středoškoly,“* dodává Dobruská.

Děti a studenti v rámci výukového programu pochopí, že když přírodě podáme pomocnou ruku, ona ji přijme. Výsledky zde totiž uvidí na vlastní oči. *„V ptačích parcích se aktivně věnujeme obnově přírody – budujeme tůně a mokřady, kosíme a paseme louky, odstraňujeme náletové i invazní rostliny, chráníme hnízdiště ptáků a celkově vytváříme pestré prostředí, ve kterém se daří mnoha chráněným druhům živočichů i rostlin,“* popisuje Dobruská.

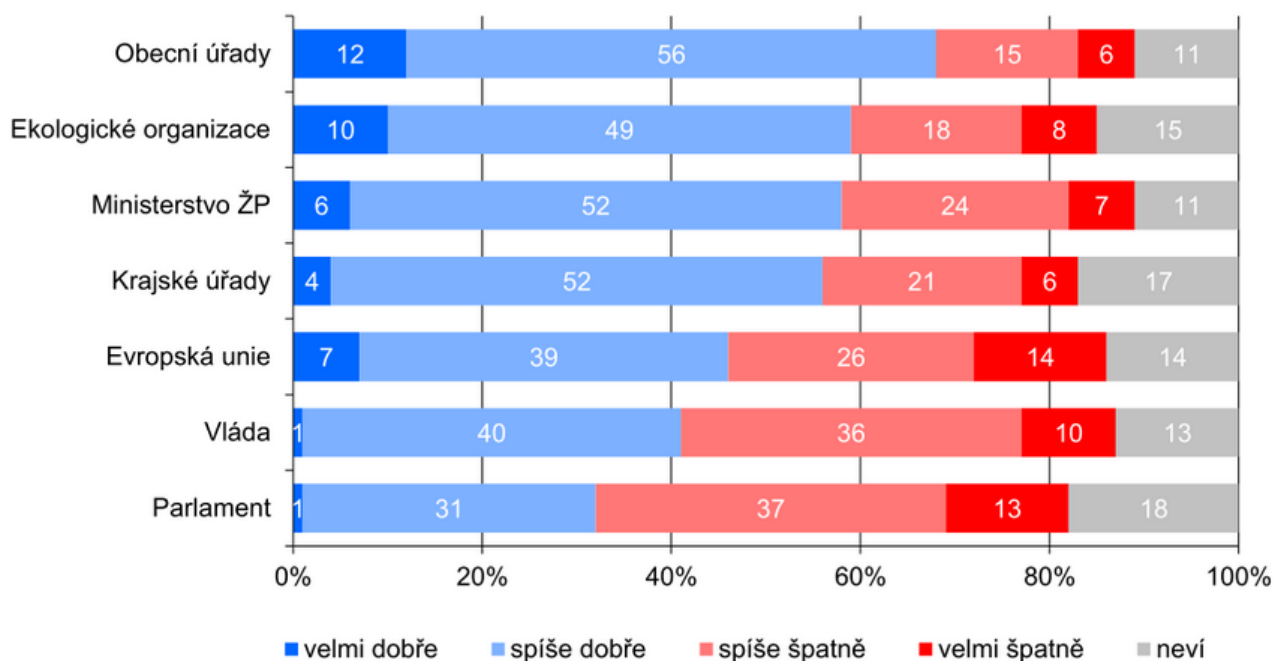
„Nyní máme ptačích parků sedm, a to Josefovské louky v Královéhradeckém kraji, Zbudovská blata v Jihočeském, Rzy v Pardubickém, Mnišské louky v Libereckém, Malou Lipovou v Olomouckém, Kosteliska v Jihomoravském a Střimickou výsypku v Ústeckém kraji. Aktuální plocha ptačích parků je 691 hektarů. Základním účelem parků je obnovní management, tedy cílené zvýšení biologické hodnoty území a její následné dlouhodobé rozvíjení,“ doplňuje Martin Bacílek, vedoucí oddělení ochrany ptáků ČSO.

Pokud chce jakákoliv škola začít školní rok návštěvou některého z ptačích parků ČSO, může napsat na e-mail parky@birdlife.cz nebo kontaktovat správce konkrétního parku. V ptačím parku Střimická výsypka zatím výukové programy neprobíhají, v ostatních již probíhají školní exkurze v rámci EVVO.

Tisková zpráva ČSO

GRAF MĚSÍCE

Hodnocení činnosti vybraných úřadů a institucí v ochraně životního prostředí

Poznámka: Hodnoty v grafu jsou seřazeny sestupně podle součtu podílu odpovědí „velmi dobře“ a „spíše dobře“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Panel Naše společnost PNS_2506, 16. 6. – 30. 6. 2025, 1081 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI.

POZVÁNKY NA AKCE

Noční příroda a lelkování na Zbudovských blatech

KDY: **29. - 30. 8. 2025**, začátek v pátek od 19:00 s pokračováním až do sobotního rána

Sraz u vstupu do parku nad železničním přejezdem (příjezd od Mydlovar)

Při procházce po parku společně nahlédneme do života nočních živočichů a jejich aktivit skrytých pod rouškou noci. Budeme se věnovat nočnímu tahu ptáků a pokusíme se odchytit noční specialisty jako je

lelek nebo kalous ušatý. Zůstaneme celou noc, zájemci mohou přenocovat ve vlastních stanech či pod širákem.

Vstup zdarma. Svítilny, vhodnou obuv do mokré trávy a oděv do přírody s sebou.

Kontakt: Kryštof Chmel (chmel@birdlife.cz, 723 757 768)

Jihočeské akce „Mezinárodní noci pro netopýry“ v roce 2025

29. srpna, 19:00 – 22:30

Chýnovská jeskyně

6. září, 17:00 – 22:00

Přírodovědné muzeum Semenec

6. září, 17:30 – 22:00

Ekocentrum Vydra, Třeboň

26. září, 17:30 – 20:00

Jindřichův Hradec, Fakulta managementu VŠE

Podrobnosti k jednotlivým akcím, jakož i seznam akcí v ostatních krajích najdete na

<https://www.netopyrinoc.cz/prehled/>.

Calla Vás srdečně zve na **přírodovědnou vycházku**

„Výprava k rybníku Zdráhanka“

s ornitologem **Petrem Veselým** a entomologem **Jiřím Řehounkem** (Calla)

Vycházka bude zaměřená především poznávání ptáků a hmyzu. Její součástí bude i ukázka odchyty a kroužkování ptactva. Vycházka s odborným výkladem je vhodná i pro děti a potrvá dvě až tři hodiny.

Trasa bude sjízdná pro dětské kočárky.

sobota 6. 9. 2025 od 8:45 hod.

Sraz na zastávce českobudějovické MHD Haklovy Dvory (příjezd linky č. 1 v 8:37), případně v 9:00 přímo na hrázi rybníka Zdráhanka.

Více informací: Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice, tel.: 605 066 898, RehounekJ@seznam.cz, www.calla.cz.

Zelené úterky

Calla a Přírodovědecká fakulta JU vás srdečně zvou na besedu

Zelené střechy a biodiverzita

s Petrou Janečkovou
z Přírodovědecké fakulty JU

Zelené střechy se stávají běžnou součástí našich měst. Pomáhají ale opravdu ochraně biologické rozmanitosti? Jak je zakládat, aby prospívaly rostlinám a hmyzu? Jaké druhy rostlin využít a kde získat jejich semínka?

V úterý 16. září 2025 od 17:30 hod.

Klub Horká Vana, Česká 222/7, České Budějovice

Více informací:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice

tel.: 384 971 930, calla@calla.cz, <http://www.calla.cz>

a také na <https://www.facebook.com/spolekcalla>

Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice.

Tento projekt je spolufinancován se státní podporou Technologické agentury ČR v rámci Programu Prostředí pro život. Tento projekt byl financován v rámci Národního plánu obnovy z evropského Nástroje pro oživení a odolnost.

Zelená střecha jako místo pro biodiverzitu

Seminář se uskuteční v Českých Budějovicích v pondělí 15. září 2025.

Hlavním cílem semináře je seznámit odbornou veřejnost s aktuální problematikou zelených střech a jejich vlivů na biodiverzitu (zaměří se na význam a zakládání zelených střech, včetně využití regionálního osiva, na rostliny, opylovače a potenciál zelených střech pro architekturu). Seminář je určen především zástupcům státní správy a samosprávy, nevládních organizací a odborných firem, ale neuzavírá se ani dalším zájemcům o problematiku.

Odpoledne je naplánována prohlídka řešení městského parku pomocí přírodě blízké obnovy a ukázka kartáčovacího stroje pro sklizeň semen. V jednání je návštěva vybrané střechy pro limitovaný počet účastníků.

Lektoři (v abecedním pořadí):

Pavel Dostal (GreenVille service s.r.o.),

Petra Janečková (PFF JU),

Michal Perlík (BC AV ČR),

Petr Velička (M&P Architekti),

Kamila Vítovcová (PFF JU)

Moderují: Jiří Řehounek (Calla)

& Klára Řehouňková (PFF JU)

Místo konání: České Budějovice,

Přírodovědecká fakulta, budova B,

Branišovská 1760, místnost B2

Datum: 15. 9. 2025, 9:30

Seminář je pro účastníky zdarma, včetně drobného

občerstvení. Během semináře bude pauza na oběd,

který nebude organizován. V jednání je možnost

využití stravovacích zařízení v kampusu formou

obědu v krabíce (nutnost objednat předem).

Odeslání závazné přihlášky: do 20. 8. 2025 na e-mail

RehounekJ@seznam.cz (Jiří Řehounek). V přihlášce uveďte

jméno účastníka, instituci a kontaktní telefon. Pokud

budete přihlášení a z nějakého důvodu se nebudete moci

semináře zúčastnit, dejte nám prosím vědět co nejdříve.

Kontakt pro seminář: Jiří Řehounek (Calla) –

RehounekJ@seznam.cz, 605 066 898 (organizace, program)

• zelené střechy • biodiverzita •
• návaznost na okolí • opylovači • zdroje osiva • architektura •

Tento projekt je spolufinancován se státní podporou Technologické agentury ČR
v rámci Programu Prospěch pro život. Tento projekt byl financován v rámci
Národního plánu obnovy z evropského Nástroje pro oživení a odolnost.

Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice.
Projekt byl podpořen Jihočeským krajem v rámci sítě Krasec.

České Budějovice

Jihočeský kraj

Spolek Krajina Novohradsko ve spolupráci s Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR, Biologickým centrem AV ČR a Přírodovědeckou fakultou Jihočeské univerzity vás srdečně zvou na sympozium:

Novohradské hory mají výjimečnou přírodní i kulturně historickou hodnotou nejen v kontextu Jihočeského kraje a zaslouží si citlivý přístup a šetrný rozvoj. Proto pořádáme sympozium s bohatým programem odborných přednášek, příspěvků a diskusí o přírodních fenoménech Novohradských hor a hrozbách, kterým čelí, se zvláštní pozorností k tématu ochrany vody. Budeme se věnovat možným způsobům ochrany této jedinečné krajiny a benefitům i úskalím zařazení Novohradských hor mezi velkoplošná zvláště chráněná území. Přijďte podpořit myšlenku citlivé péče o tuto krajinu.

Účast přislíbili:

Milan Štech (Katedra botaniky Přírodovědecké fakulty JU), **Jan Havlíček** (Odbor životního prostředí, zemědělství a lesnictví, Krajský úřad Jihočeského kraje), **Tomáš Bodnár** (Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, regionální pracoviště jižní Čechy), **Hana Bednářová** (Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, regionální pracoviště jižní Čechy), **Iva Bufková** (Národní park Šumava), **Jiří Peterka** (Hydrobiologický ústav – Biologické centrum AV ČR), **Jiří Bureš** (Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, ředitel regionálního pracoviště jižní Čechy), **Kateřina Jemelíková** (Odbor životního prostředí, zemědělství a lesnictví, Krajský úřad Jihočeského kraje), **Věra Třísková** (vedoucí oddělení územního plánování, Krajský úřad Jihočeského kraje), **Lucie Štefanská** (specialistka environmentálních projektů Mattoni 1873), **Petr Krása** (Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Správa CHKO Slavkovský les), **Klára Salzmänn** (Fakulta architektury ČVUT), **Martin Donat** (honorakouský ombudsman pro životní prostředí), **Karel Prach** (Katedra botaniky Přírodovědecké fakulty JU), **Ladislav Miko** (poradce prezidenta ČR v oblasti životního prostředí, Přírodovědecká fakulta UK), **František Talíř** (náměstek ministra životního prostředí ČR). Moderovat bude **Ivan Rynda** (vedoucí Katedry sociální a kulturní ekologie na Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy).

Doprovodný program:

Od 18 hod. jste srdečně zváni ke kulatému stolu do blízkého studentského klubu Kampa. Kulatý stůl je míněn jako širší platforma pro diskusi novohradských samospráv, jihočeských institucí, významných lokálních aktérů a odborné i laické veřejnosti o rozvoji a budoucnosti Novohradských hor. Moderovat bude **Ondřej Šebestík**.

Kompletní program, další informace a povinná registrace zde:

<https://krajinanovohradska.cz/sympozium-2025/>

Kontaktní osoba: Hana Bernardová, (+420) 777 903 227, hana.bernardova@krajinanovohradska.cz

Mezinárodní podzimní škola vzdělávání pro udržitelnost a obnovitelnou energii (6.–10. 10. 2025)

Zajímáte se o obnovitelné zdroje, udržitelnost a inspirativní výuku o těchto tématech? Připojte se k sasko-české podzimní škole, kde se zaměříme na solární energii, místně zakotvené učení a inovativní přístupy propojující vzdělávání s praxí. Osvojíte si praktické dovednosti, které můžete ihned aplikovat, ať už studujete či pracujete v oblasti vzdělávání, technologií, nebo environmentalistiky. Těšit se můžete na inspirativní workshopy, tvorbu výukových aktivit a spolupráci s lidmi z různých oborů. Škola probíhá v angličtině.

Místo konání: zámek Lauenstein ve východním Krušnohoří // Účastnický příspěvek na týdenní školení: 480 Kč

© JAS Křiváček

Zpravodaj Ďáblík pro své členy a přátele vydává:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 311 381 • **Fax:** 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz • **Internet:** <http://www.calla.cz> • Calla je také na [Facebooku](#)

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Články do dalšího čísla posílejte do 16. 9. 2025 na edvard.sequens@calla.cz.

Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Chcete-li se přihlásit k pravidelnému odběru Ďáblíka, pište na romana.panska@calla.cz. Nechcete-li naopak dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás vymažeme z adresáře. Všechna starší čísla občasníku Ďáblík najdete na webových stránkách Cally.

Líbil se Vám Ďáblík? Pomozte nám s jeho šířením! Pošlete ho svým přátelům s nabídkou na pravidelný odběr do e-mailové schránky.

Můžete nám také přispět na vydávání.

Použijte číslo účtu 3202800544 / 0600 a variabilní symbol: 111.

Děkujeme